

Högskolan
Kristianstad

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-250 30 00
www.hkr.se

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för
Kandidatexamen i omvårdnad
HT 2022
Fakulteten för hälsovetenskap

Att stå i frontlinjen mot Covid-19

En allmän litteraturstudie om
sjuksköterskors upplevelser

Ebba Carlsson och Jasmine Högberg

Författare

Ebba Carlsson och Jasmine Högberg

Titel

Att stå i frontlinjen mot Covid-19 - En allmän litteraturstudie om sjuksköterskors upplevelser

Handledare

Cecilia Gardsten

Examinator

Susanne Lindskov

Sammanfattning

Bakgrund: Covid-19 är ett virus som hastigt spreds under början av 2020. Allvarliga luftvägssymtom kan vara en av virusets påföljder vilket var anledningen till att det snabbt klassades som en samhällsfarlig sjukdom. Samhället isolerades medan sjuksköterskor fortsatte sitt hårda arbete på sjukhusen. Den begränsade kunskapen om det okända virusets effekt blev ett orosmoment för många i samhället, inte minst för sjuksköterskor. Många utsattes för hög arbetsbelastning. Följden av det blev en hög sjukfrånvaro bland arbetande sjuksköterskor. **Syfte:** Att beskriva sjuksköterskors upplevelser av att vårda patienter med Covid-19 på sjukhus. **Metod:** En allmän litteraturstudie som baseras på tio vetenskapliga artiklar. Artiklarna hittades i databaserna Cinahl och Pubmed. Kvaliteten på studien har granskats och analysen har utgått från Fribergs femstegsmodell (2022). De valda artiklarna har granskats utifrån HKR:s granskningsmall (Blomqvist et al., 2016) och sammanställts i artikelöversikter. **Resultat:** Sjuksköterskor har upplevt psykiska och fysiska påfrestningar som grundat sig i otillräcklig information, rädslan över kontaminering och nya skyddsåtgärder, men även känslan av att vara behövd. **Diskussion:** Utifrån Shentons (2004) fyra trovärdighetsbegrepp har kvaliteten på studiens metod granskats. Det som eventuellt stärker eller sänker kvaliteten har diskuterats utifrån tillförlitlighet, pålitlighet, överförbarhet och verifierbarhet. Diskussionen av resultatet har förts utifrån tre fynd, nämligen *utmattning och dess effekt, konsekvensen av konstant rädsla* och *motivationen att fortsätta kämpa*. Fynden har diskuterats utifrån Halldórsdóttir (1996) omvårdnadsteori Caring and uncaring samt etiska teorier.

Ämnesord

Covid-19, Sjuksköterska, Upplevelse, Omvårdnad, Sjukhus

Author

Ebba Carlsson and Jasmine Högberg

Title

To be on the frontline against Covid-19 - A general literature study about nurses' experiences

Supervisor

Cecilia Gardsten

Examiner

Susanne Lindskov

Abstract

Background: Covid-19 is a virus that developed rapidly in the beginning of 2020. Serious respiratory symptoms can be one of the virus' consequences which were the reason the virus got classified as a pandemic. The society were isolated while the nurses had to keep on with their work in the hospital. The limited information about Covid-19 became a concern for the society, particularly the nurses. Many nurses got a high workload which led to a lack of staff among the nurses. **Aim:** To describe nurses experiences of caring for patients with Covid-19 in hospitals. **Methods:** A general literature study based on ten articles which were founded in the databases Cinahl Complete and Pubmed. The quality of the articles have been reviewed and the analysis were based on Fribergs (2022) analysis-model. **Results:** Nurses have been feeling physical and psychological strain. These were based on insufficient information, fear of contamination, new protection restriction but also the feeling of being needed. **Discussion:** The method of the study has been reviewed based on Shentons (2004) quality concepts; credibility, transferability, dependability and confirmability. The result is based on three findings; the fatigue and its effects, the consequences of constant fear and the motivation to keep fight. The result has also been discussed based on Halldórsdóttir (1996) nursing theory Caring and uncaring and ethical theories.

Keywords

Covid-19, Nurse, Perception, Nursing, Hospital

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte	8
Metod	8
Design	8
Sökvägar och urval.....	8
Granskning och analys	9
Etiska övervägande	10
Förförståelse.....	11
Resultat	12
<i>Stressen i samband med skyddsåtgärder</i>	12
<i>Oron över det outforskade viruset</i>	13
<i>En konstant trötthet</i>	15
<i>Rädslan över kontaminering</i>	15
<i>Att känna sig behövd</i>	16
Diskussion	18
Metoddiskussion	18
Resultatdiskussion.....	20
Slutsats	24
Referenser	26
<i>Bilaga 1. Sökschema</i>	32
<i>Bilaga 2. Artikelöversikter</i>	34

Inledning

De första fallen av Covid-19 registrerades december 2019 i Wuhan, Kina och därefter spreds sjukdomen globalt. Tre månader senare klassificerades sjukdomen som en pandemi. Under april 2022 rapporterade världshälsoorganisationen (WHO) hittills cirka 492 miljoner konstaterade fall, varav cirka sex miljoner dödsfall (WHO, 2022). Covid-19-pandemin bidrog globalt till nya erfarenheter och ny kunskap men det ledde även till ökad belastning på hälso- och sjukvården. Sjuksköterskor var en grupp i samhället som drabbades hårt på grund av den förändrade situationen och det är därför viktigt att beskriva deras upplevelser.

Bakgrund

Covid-19 orsakas av coronaviruset SARS-CoV-2 (Severe acute respiratory syndrome- Coronavirus 2) (Folkhälsomyndigheten, 2022a). Fram till slutet av år 2022 hade det upptäckts sju olika varianter av coronavirus som människor kan bli smittade av. Covid-19 är en variant som kan ge upphov till allvarigare luftvägssymtom (Folkhälsomyndigheten, 2022b). Under februari 2020, två månader efter första konstaterade fallet i Kina, bedömdes Covid-19 vara en allmän- och samhällsfarlig sjukdom i Sverige, enligt smittskyddslagen (Folkhälsomyndigheten, 2022c). I mars 2020 klassificerades sjukdomen som en pandemi där de vanligaste symtomen beskrevs som trötthet, feber, hosta och förlust av smak eller lukt (WHO, 2021a). Covid-19 smittar via nysningar, kräkningar eller hosta och sprids vanligtvis inom en till två meter från smittbäraren (Folkhälsomyndigheten, 2022d). Covid-19 är därför en exogen smitta vilket innebär att viruset sprids från personer i omgivningen (Melhus, 2019).

I takt med att Covid-19 spreds i samhället infördes restriktioner och rekommendationer i Sverige för att minska smittspridningen. Personer med symtom uppmanades att isolera sig, i exempelvis sina bostäder, för att undvika onödiga och sociala kontakter som kunde leda till smittspridning (Folkhälsomyndigheten, 2022d). Den snabba spridningen av smittan i samhället bidrog till att många människor sökte sig till hälso- och sjukvården till följd av sina symtom. Detta gjorde att personalen på Sveriges sjukhus utsattes för hög belastning. Under en av

dagarna i april 2020 vårdades drygt 2000 patienter för Covid-19 på Sveriges sjukhus, varav cirka 500 vårdades på intensivvårdsavdelning. Utöver dessa patienter vårdades även patienter med andra besvär som var i behov av sjukhusvård (Socialstyrelsen, 2022).

I samband med att antalet patienter med Covid-19 ökade på sjukhusen, ökade även risken för både patienter och personal att smittas. Till följd av den ökade smittorisken ställdes krav på ytterligare skyddsåtgärder för all vårdpersonal. Det innebar att vårdpersonal uppmanades att använda skyddsutrustning vid allt patientnära arbete. Detta innefattade handskar, förkläde, munskydd och visir (Socialstyrelsen, 2020b). Basala hygienrutiner finns i avsikt att förebygga vårdrelaterade infektioner. Det var väsentligt att använda korrekt skyddsutrustning och upprätthålla en basal hygien eftersom Covid-19 räknades som en möjlig vårdrelaterad infektion. Föreskrifter kring hygien ska vara grunden till en god vårdmiljö (Socialstyrelsen, 2020a).

Florence Nightingale räknas som tidernas mest kända sjuksköterska som lade grunden för modern omvårdnad redan på 1800-talet. Hon studerade vårdmiljön och upptäckte vikten av handhygien i relation till sjukdomsspridning. Nightingales lära om hygien har varit en viktig del i bekämpandet av Covid-19:s spridning. Det visade sig att handhygien, social distansering och till och med isolering, som Nightingale belyste, bidrog till att spridningen av Covid-19 reducerades. Detta har varit tydliga riktlinjer under Covid-19:s framfart. Nightingale belyste även vikten av personcentrerad omvårdnad för patientens tillfrisknande (Breigeiron et al., 2021).

Personcentrerad omvårdnad är väsentligt för en fortgående förbättring inom hälso- och sjukvården. Personcentrering innebär att se varje patient bakom sjukdomen som en person med unika behov, upplevelser och möjligheter. Målet är att upprätthålla en vårdstandard där personen är i centrum. Omvårdnad beskrivs enligt Svensk sjuksköterskeförening (2014) som ett undervisnings-, kunskaps- och forskningsområde. Målet med omvårdnad är att patienten ska uppleva hälsa men även vara självständig i den mån det går (Svensk sjuksköterskeförening, 2014). Omvårdnad är sjuksköterskans huvudområde och syftar till att stödja en person till att leva ett så gott liv som möjligt vid sjukdom och ohälsa (Willman och Andersson,

2021). Teorin *Caring and uncaring* (Halldórsdóttir, 1996) beskriver faktorer som kan hindra eller gynna omvårdnaden. Personcentrerad omvårdnad har, enligt modellen *The person-centered nursing framework*, visat sig bidra till bättre egenvård och en god samverkan mellan patient och organisation, där patienten blir en del av teamet (McCance et al., 2011).

Personcentrerad omvårdnad är en av sjuksköterskans kärnkompetenser tillsammans med samverkan i team, evidensbaserad vård, säker vård, informatik, ledarskap, pedagogik samt förbättringskunskap och kvalitetsutveckling. Dessa kärnkompetenser beskriver det ansvar sjuksköterskor bär för patienterna och dess omvårdnad (Svensk sjuksköterskeförening, 2017). Ansvaret innebär att erbjuda möjligheter till att bibehålla och återfå sin hälsa i den mån det går. Målet med detta är att uppnå en god livskvalitet hos patienter (Willman och Andersson, 2021).

Enligt Sorell et al. (2020) var det för patienter chockartat, ångestladdat och överkligt att få besked om positivt Covid-19 test. Patienterna förklarade att den information om Covid-19 som kunde hittas och läsas var det som skrivits i media och att det var svårt att avgöra vad som var trovärdigt. Många vände sig därför till WHO:s hemsida för en mer sammanfattad, trovärd och konkret information. Vidare berättar patienterna att de upplevde den sociala isoleringen som en psykisk påfrestning. De kände press och ansvar att undvika sjukdomen för att bidra till minskad smittspridning. Personer som blivit smittade beskrev det som surrealistiskt. De kände sig direkt svaga och hade svårt att förstå att de drabbats av smittan trots vidtagna skyddsåtgärder såsom handhygien, munskydd och distansering (Sorell et al., 2020).

Eftersom Covid-19 inte var känd sedan tidigare fanns det inledningsvis inte information och rutiner i hälso- och sjukvården om hur omvårdnaden skulle utföras. Redan innan Covid-19-pandemin var personal inom hälso- och sjukvården utsatta för hög arbetsbelastning. Situationen förvärrades för de anställda när behovet av vårdplatser och krav på extra skyddsutrustning ökade (Mira et al., 2021). Covid-19-pandemin orsakade hög sjukfrånvaro bland hälso- och sjukvårdspersonal vilket i sin tur bidrog till ytterligare arbetsbelastning (Schug et al., 2022). Den höga arbetsbelastningen kan ha bidragit till att patienters delaktighet, personalens

tillgänglighet och interaktion mellan båda parterna inte blev prioriterade. I stället prioriterades kliniska åtgärder, exempelvis läkemedelsutdelning (Mira et al., 2021). Under Covid-19-pandemin ställdes sjuksköterskor inför nya utmaningar. Sjuksköterskor tillhörde ofta den personalkategorin som var först i kontakt med de smittade patienterna. Denna litteraturstudie om sjuksköterskors arbetssituation vid omvårdnaden vid Covid-19 kan möjligtvis bidra med kunskap inför framtida pandemier. Förhoppningen är att kunskaperna kan ge beredskap för en bättre omvårdnad och säkrare patientarbete.

Syfte

Syftet var att beskriva sjuksköterskors upplevelser av att vårda patienter med Covid-19 på sjukhus.

Metod

Design

Studien har genomförts som en allmän litteraturstudie inom omvårdnad. Detta innebär att datainsamlingen sker genom en översikt av kvalitativa vetenskapliga artiklar i form av originalkällor (Segesten, 2022). De artiklar som har använts i resultatet svarar på studiens syfte.

Sökvägar och urval

Innan studien påbörjades utfördes en pilotsökning i Cinahl Complete för att undersöka relevanta artiklar till det valda ämnet. För denna allmänna litteraturstudie har databaserna Cinahl och Pubmed använts. Cinahl innehåller artiklar som inriktar sig på omvårdnad, arbets- och fysioterapi medan Pubmed inriktar sig på medicin, omvårdnad och tandvård (Karlsson, 2017). Utifrån syftet identifierades nyckelbegreppen sjuksköterska, upplevelse, vårda, Covid-19 och sjukhus. De centrala begreppen översattes därefter till engelska genom svensk MeSH, vilket enligt Karlsson (2017) är ett uppslagsverk för engelska ämnesord som används i vetenskapliga artiklar. I Cinahl valdes ämnesrubriker till somliga nyckelbegrepp vilka blev caring, Cov-19 och SARS-CoV-2. Ämnesrubriker kan beskrivas som de

ord som redogör för innehållet i en databas (Östlundh, 2017). Ämnesrubriker kombinerades med fritextord och den booleska operatoren ”OR”, vilket enligt Karlsson (2017) ger ett bredare resultat. För ytterligare expanderat resultat adderades trunkering (*) och “frassökning” till somliga fritextord. Trunkering används i syfte att inkludera samtliga ändelser i sökningen medan frassökning innebär att orden i frasen söks i en specifik ordning (Karlsson, 2017; Östlundh, 2017). Varje block med ämnesrubriker och fritextord sammanfogades tillsammans med den booleska operatoren “AND”, en så kallad blocksökning. Booleska operatoren “AND” används för att finna artiklar som innehåller samtliga centrala begrepp (Karlsson, 2017; Östlundh, 2017). Begränsningar som användes var engelskspråkig, peer reviewed, forskningsartikel och publicerad mellan 2019 och 2022. Dessa begränsningar gör sökresultatet mer relevant (Östlundh, 2017).

I Pubmed hittades och hämtades ämnesord via Svensk MeSH och avancerad sökning valdes. Ämnesord för respektive nyckelbegrepp blev Nurses, Qualitative research, Covid-19 och Hospitals. För fritextorden användes Title/abstract. Title/abstract innebär att sökordet ska hittas i artiklars titel eller abstrakt vilket ger en mer inriktad sökning (Karlsson, 2017). Ämnesrubriker och fritextord adderades ihop med “OR” vilket blev ett sökblock. Varje sökblock adderades därefter med “AND” och begränsningarna engelskspråkig och publicerad mellan 2019 och 2022 lades till.

Sökningarna i Cinahl och Pubmed gav totalt 537 artiklar (bilaga 1). Titel, abstract och metod lästes på samtliga artiklar varav tio valdes ut. Av dessa var nio artiklar dubletter, vilket innebär att de hittades i båda databaserna. Urvalet bestod av artiklar som svarar på studiens syfte, det vill säga endast sjuksköterskors perspektiv.

Granskning och analys

Valda artiklar har granskats utifrån HKR:s granskningsmall (Blomqvists et al., 2016) för kvalitativa studier och därefter presenterats i artikelöversikter (bilaga 2). Friberg (2022) menar att granskningsmallar leder till en bättre förståelse om artikelns innehåll och kvalitet, vilket i sin tur kan leda till beslut om artikelns relevans för studien.

Artiklarna har analyserats utifrån Fribergs (2022) femstegsmodell. Det första steget i analysen innebar att valda artiklar lästes genom flertal gånger av båda författarna, först enskilt, sedan tillsammans. Detta för att få uppfattning om innehållet, med fokus på studiens resultat. Nyckelfynd från resultatet identifierades och plockades ut för att hitta det relevanta temat i relation till den aktuella forskningsfrågan. Med fördel sammanfattades varje studies resultat med hjälp av en schematisk översikt för att få en tydlig överblick över relevanta fynd. När översikten var gjord jämfördes studiernas resultat. Datamaterialet från studien grupperades utifrån likheter och skillnader som sorterade resultatet i olika kategorier. Till sist gjordes en sammanställning av analysen för att sätta huvudkategorier för varje aspekt i resultatet (figur 1).

Figur 1: En översiktlig beskrivning över analysprocessen.

Etiska övervägande

Författarna har skrivit ned förförståelsen i samband med att studien påbörjades och har strävat efter att lägga förförståelsen åt sidan under studiens gång. Detta genomfördes för att separera författarnas förförståelse från studieresultatet. Artiklar som var relevanta för studiens syfte har använts oavsett om artikelns resultat stämmer överens med författarnas förförståelse eller inte. Enligt Friberg (2012) utesluter detta ett selektivt urval, eftersom studien inte grundar sig i författarnas egna ställningstagande.

Artiklar har valts utifrån etiska övervägande. Etiska övervägande har för avsikt att värna om deltagarnas integritet, självbestämmande och lika värde samt försvara människors rättigheter (Kjellström, 2017). Sandman och Kjellström (2018) beskriver etiska övervägande utifrån fyra etiska principer inom forskning. Den första är autonomiprincipen som tydliggör människors rätt till självbestämmande och att andra har skyldigheten att respektera detta. Göra-gott-principen förklaras som skyldigheten att värna om deltagarna, därmed främja det goda och minimera skada. I forskningen är det därför av stor vikt att värdera eventuella risker och vinster, det vill säga utföra en riskanalys. Rättvisepincipen styrker att alla människor ska behandlas likvärdigt vilket i en forskning visar sig som att alla deltagare får lika förmåner och där forskarna tar hänsyn till sårbara grupper. Icke-skada-principen innebär att forskningen inte ska leda till skada exempelvis kränkt integritet, fysisk eller psykisk smärta (Sandman & Kjellström, 2018). Samtliga artiklar har blivit granskade av en etisk kommitté eller fört ett etiskt resonemang.

Förförståelse

Förförståelsen baseras på verksamhetsförlagd utbildning inom sjuksköterskeprogrammet på Högskolan Kristianstad och arbete inom hälso- och sjukvård som undersköterskor och sjukvårdbiträden. Vår förförståelse grundar sig dels i erfarenheter, dels i observationer från kollegor och media samt hur vi föreställer oss att det är. Munskydd, visir, förkläde och handskar har krävts i alla patientmöten, något vi själva upplevt som både psykiskt och fysiskt påfrestande. Därför tänker vi att de som arbetat med patienter med konstaterad Covid-19, där det har krävts ytterligare skyddsutrustning, har utsatts för ytterligare belastning. Skyddsutrustningen i kombination med mer tidskrävande hygienrutiner har inte bara påverkat oss psykiskt och fysiskt, utan även krävt mer tid som är avsedd att läggas på patienterna. Vår uppfattning är att detta orsakat stress för sjuksköterskor som i många fall redan upplever hög arbetsbelastning. Den höga arbetsbelastningen bidrog till en ovisshet kring sjukdomen, både från patienter och sjuksköterskor vilket vi anser gav en känsla av hjälplöshet.

Resultat

Resultatet baseras på tio vetenskapliga kvalitativa artiklar som är publicerade mellan år 2021 och 2022. Studierna genomfördes i Iran (2), Turkiet (2), Colombia (1), Danmark (1), Grekland (1), Kina (1), Sydkorea (1) och USA (1). Totala antalet deltagare var 182 sjuksköterskor. Artiklarna som resultatet baseras på presenteras översiktligt, se bilaga 2. Sjuksköterskors upplevelser av att vårda patienter med Covid-19 har präglats av fysiska, psykiska och sociala aspekter. Resultatet presenteras utifrån 5 kategorier;

Stressen i samband med skyddsåtgärder	Oron över det outforskade viruset	En konstant trötthet	Rädslan över kontaminering	Att känna sig behövd
---------------------------------------	-----------------------------------	----------------------	----------------------------	----------------------

Figur 2: Resultatets kategorier som visar sjuksköterskors upplevelser av att vårda patienter med Covid-19 på sjukhus.

Stressen i samband med skyddsåtgärder

Sjuksköterskorna i studien upplevde skyddsåtgärder som en stor utmaning vid omvårdnaden av patienter med Covid-19. Redan innan pandemin hade många sjuksköterskor besvär med att hinna med arbetsuppgifter och återhämtning, vilket blev värre vid krav på skyddsåtgärder i samband med Covid-19. Sjuksköterskorna kände sig begränsade och otillräckliga. I samband med detta växte en stress fram (Shin & Yoo, 2022; Zamanzadeh et al., 2021). Till en början krävdes endast munskydd vid patientnära arbete vilket snabbt utvecklades till skyddsglasögon, overall, förkläde, handskar, andningsmask och visir. Sjuksköterskorna upplevde de snabba förändringarna som kaotiska. All skyddsutrustning gav sjuksköterskorna fysiska påföljder så som tryck på huden, svår huvudvärk, allergiska reaktioner samt att de blev varma och svettiga. Sjuksköterskorna upplevde andningsmaskerna som värst då de gav andningssvårigheter, hudreaktioner, tryck över bröst och ibland till och med svimningar (Akkus et al., 2021; Shin & Yoo, 2022; Zamanzadeh et al., 2021). En sjuksköterska beskrev känslan av att använda andningsmask som;

“The [PPE]... you physically cannot breathe, for one. When you can't breathe, you're always just recycling your own breath and then tachycardia starts from rebreathing carbon dioxide. You feel like you're fainting a lot of the time.” (Akkus et al., 2021, s. 1251).

Skyddsåtgärderna gav inte endast fysiska och psykiska symtom utan upplevdes även väldigt tidskrävande. Förberedelsen och proceduren att gå in till en patientsal kunde ta lång tid eftersom det även innebar förberedelser av material och påklädning. Den extra tid som krävdes för skyddsåtgärderna bidrog till att sjuksköterskorna kände sig stressade (Akkus et al., 2021.; Huang et al., 2021). Flera av sjuksköterskorna upplevde en frustration över att inte kunna gå in till patienterna för att ge psykosocialt stöd som de kunnat göra tidigare. De kände att de ville spendera så lite tid som möjligt inne hos patienten, på grund av tidsåtgången och risken att smittas (Akkus et al., 2021; Stavropoulou et al., 2022).

Skyddsutrustningen var för många sjuksköterskor obekant sedan tidigare. Skyddsglasögon gjorde att sjuksköterskorna såg sämre och tjocka handskar gav dem sämre känsel. Detta medförde en upplevd svårighet att utföra omvårdnadsåtgärderna korrekt, exempelvis vid venprovtagning. Situationen gav en rädsla att misslyckas och gjorde att det krävdes längre besök hos varje patient vilket i sin tur orsakade känslor av stress och otillräcklighet (Akkus et al., 2021; Huang et al., 2021; Shin & Yoo, 2022). Skyddsutrustningen gav även konsekvenser i form av kommunikationssvårigheter. Det immade igen på glasögon och visir medan overallen dämpade ljudet vid kommunikation. Sjuksköterskorna upplevde att patienterna inte kunde förstå dem när de pratade vilket gjorde att de kände en hopp- och hjälplöshet när patienterna sökte tröst (Akkus et al., 2021; Shin & Yoo, 2022).

Oron över det outforskade viruset

Covid-19 var ett helt nytt virus vilket innebar att det inte fanns konkret information om smittväg, orsak till sjukdom, symtom och behandling. Sjuksköterskorna upplevde bristen på information som stressande och skrämmande. Detta gav känslor av oro och osäkerhet över att själva bli smittade eller omedvetet sprida vidare

sjukdomen till andra patienter, kollegor eller anhöriga (Bitencourt et al., 2021; Jun & Rosenberg, 2021; Kovanci & Özbas, 2021). En sjuksköterska uttryckte sig som; *“My initial biggest concern was that ... we didn't really know what this was.”* (Jun & Rosenberg, 2021, s. 50).

Ovissheten kring viruset upplevdes som en svårighet i omvårdnaden eftersom informationen kunde ändras från dag till dag under tiden forskning pågick. Sjuksköterskorna var rädda att inte kunna hantera komplicerade situationer som kunde uppstå (Bitencourt et al., 2021; Kovanci & Özbas, 2021). De upplevde rädsla över de strikta restriktioner som uppdaterades dagligen. När karantän och ”lockdown” blev ett faktum upplevdes sårbarheten som värst. Sjuksköterskorna vittnade om hur samhället successivt stängdes ned och hur människor låste in sig i sina hem för att undvika viruset. För dem själva däremot gällde inte restriktionerna då möjligheten till hemarbete inte fanns. De upplevde att oron för det nya viruset påverkade deras förmåga att erbjuda en god vård för patienterna. Rädslan och stressen över att göra snedsteg, misslyckas eller råka göra medicinska fel var konstant (Huang et al., 2021; Kovanci & Özbas, 2021; Stavropoulou et al., 2022; Thryosee et al., 2021). Rädslan och ovissheten beskrevs av en sjuksköterska som; *“The situation is very ambiguous . . . The fear is still here, I think it will be with us for a long time.”* (Stavropoulou et al., 2022, s. 6).

Känslan av inkompetens infann sig när sjuksköterskorna kände en osäkerhet över hur de skulle hantera viruset och vad som var viktigt att tänka på. Brist på kunskap om vad de skulle uppmärksamma hos de insjuknade patienterna skapade osäkerhet och rädsla. Rädslan grundade sig i att de skulle göra misstag och inte reagera på ett symptom som senare skulle visa sig vara tecken på Covid-19 (Akkus et al., 2021; Irandroost et al., 2022). En del kände även oro över de ständigt nya behandling- och vårdprocedurerna som senare visade sig vissa fall resultera i allvarliga biverkningar (Kovanci & Özbas, 2021; Zamanzadeh et al., 2021).

En konstant trötthet

Sjuksköterskorna upplevde en trötthet av ökad arbetsbelastning vid omvårdnaden av patienter med Covid-19. Det grundade sig dels i den fysiskt tunga och tidskrävande skyddsutrustningen men de upplevde även att de fick arbeta fler och längre pass. Sjuksköterskorna upplevde att de var underbemannade och fick arbeta utan möjlighet att ta pauser för att äta (Akkus et al., 2021; Kovanci & Özbas, 2021). En sjuksköterska berättade:

Sometimes we didn't have time to eat. I remember in one shift we were unable to eat anything until very late. We had breakfast at 8 and it was 1 or 2 o'clock at night when we came back to the nurses' room. (Akkus et al., 2021, s. 1249)

Konsekvensen blev att sjuksköterskorna upplevde en trötthet som inte gick över, huvudvärk, sömnsvårigheter och känslan av att inte orka med det sociala livet utanför arbetet. Sjuksköterskorna beskrev även upplevelsen av att känna sig emotionellt känsligare på arbetet, ha sämre tålamod och lättare att bli utåtagerande gentemot kollegor. De var helt enkelt utmattade (Akkus et al., 2021; Huang et al., 2021; Kovanci & Özbas, 2021).

Innan Covid-19 var anhöriga och närstående välkomna på avdelningarna men på grund av restriktioner fick ingen besöka patienterna som var inlagda. Detta medförde att sjuksköterskorna kände att de själva fick utföra ytterligare omvårdnadsåtgärder som anhöriga tidigare kunnat hjälpa till med. Detta upplevde sjuksköterskorna som både fysiskt och psykiskt påfrestande (Akkus et al., 2021; Zamanzadeh et al., 2021).

Rädslan över kontaminering

Sjuksköterskornas rädsla för att bli smittade visade sig som en röd tråd under hela Covid-19-pandemin. De var konstant exponerade av viruset vilket gav en rädsla, dels för att själva bli smittade, dels att föra viruset vidare, framförallt till sina anhöriga. De beskrev hur de konstant försökte förklara för och lugna patienter,

medan de själva gick runt och var vettskrämda (Irandoost et al., 2022; Stavrapoulou et al., 2022).

Sjuksköterskorna beskrev en kontant känsla av rädsla att bli smittad trots all skyddsutrustning. Varje dag kände de efter om några symtom uppkommit, såsom feber, hosta eller annan sjukdomskänsla. I vissa fall påvisade Covid-19 inte några symtom trots smittad individ. Detta gjorde att oron växte sig stark för sjuksköterskorna att de omedvetet var smittbärare (Akkus et al., 2021; Huang et al., 2021; Jun & Rosemberg, 2021). Det fanns en genomgående fasa för hur snabbt viruset spred sig och hur det påverkade patienter. Från en dag till en annan kunde patienter hamna i respirator och vara döende. Försämringen kunde ske fort och var svår att bromsa. När sjuksköterskorna bevittnade försämringar och dödsfall öppnade det upp ögonen för deras egen sårbarhet. De upplevde att de hade hela livet framför sig och ville inte dö på samma sätt som deras patienter gjort (Akkus et al., 2021; Jun & Rosemberg., 2021). Sjuksköterskorna delade med sig om hur de i början såg patienter med Covid-19 som en annan varelse och hur de höll andan när de gick in i ett rum med en smittad patient. Under tidens gång blev de allt mer vana och ångesten kring att arbeta med drabbade patienter minskade (Kovanci & Özbas, 2021; Shin & Yoo, 2022; Stavrapoulou et al., 2022). Övergången från rädsla till trygghet beskrevs av en sjuksköterska som;

” When I first started working, it seemed that COVID-19 was all in my mind. Then I got used to it, now we are fearlessly working very closely with COVID-19 patients.” (Kovanci & Özbas, 2021, s. 20).

Att känna sig behövd

Sjuksköterskans roll har alltid varit viktig men i pandemin blev det tydligt hur professionen spelar roll i omvårdnaden av patienten och vägen mot tillfrisknande. Värdet på professionen blev ett märkbart samtalsämne, inte minst i samhället. I media spreds hyllningar om sjuksköterskors hårda arbete och patienter visade sin support i form av tackhälsningar. Sjuksköterskorna motiverades av detta och blev glada av att många tänkte på dem. Trots den hårda arbetsbelastningen kunde de glädjas åt att deras arbete var till hjälp och att de gjorde stor nytta för samhället.

Många av sjuksköterskorna kämpade hårt med att trivas på arbetet men fick perspektiv när de fick dessa hyllningar och insåg att deras arbete var avgörande för människor (Akkus et al., 2021; Huang et al., 2021; Irandoost et al., 2022).

“I try to focus on the good parts of my work and how useful it is; this makes me feel better about it and makes it simpler for me to work.” (Irandoost et al., 2022, s. 11).

En del av sjuksköterskorna beskrev upplevelsen av hur människor plötsligt öppnat ögonen för hur viktigt deras arbete är. Aldrig tidigare hade de upplevt denna uppmärksamhet utan hade snarare endast setts som läkarens assistent. Under Covid-19-pandemin däremot, insåg andra människor vilket hårt arbete sjuksköterskorna utförde, vilket stärkte deras självkänsla (Akkus et al., 2021; Bitencourt et al., 2021; Shin & Yoo, 2022; Zamanzadeh et al., 2021). Sjuksköterskorna kände sig stärkta i professionen och använde olika metaforer för att beskriva sin situation. En av dem beskrev arbetet vid Covid-19 som att ”gå in i kriget” och ”att vara i fronten och slåss”. Till slut såg de sig själva som hjältar och var mer än redo för att bekämpa deras fiende; Covid-19 (Irandoost et al., 2021; Thryosee et al., 2021;). Flera av sjuksköterskorna beskrev hur den stärkta professionen upplevdes som en väg till en ny solidaritet mellan kollegorna. De upplevde att kollegor blev mer förstående och visade mer respekt inför varandras arbete. Den stärkta solidariteten underlättade de påfrestande känslorna som dök upp under arbetspassen. Eftersom många av sjuksköterskorna isolerades från övriga i samhället blev kollegorna som en familj som fanns där i tuffa tider. De gemensamma känslorna av frustration, rädsla och ledsamhet kunde mötas med förståelse och respekt. Ingen utomstående kunde förstå vad de gick igenom vilket gav känslan av samhörighet inom arbetsteamet (Akkus et al., 2021; Irandoost et al., 2022; Jun & Rosemberg, 2021; Thryosee et al., 2021).

“I experienced a closer collaboration; we were united and were reflecting together, In that way, we became closely attached to one another...we were more or less like a little family.” (Thryosee et al., 2021, s. 4).

Diskussion

Metoddiskussion

Artiklarnas kvalitet har granskats utifrån Shentons (2004) trovärdighetsbegrepp tillförlitlighet (credibility), pålitlighet (confirmability), överförbarhet (transferability) och verifierbarhet (dependability).

Tillförlitlighet

Tillförlitlighet uppnås genom att studien svarar på, behandlar och belyser syftet (Shenton, 2004). Designen valdes till en allmän litteraturstudie för att förklara och beskriva ett sammanställt resultat utifrån vetenskapliga artiklar. Tillförlitligheten stärks eftersom studien genomfördes av två personer. Målet med urvalet av artiklar var att ta reda på sjuksköterskors upplevelser av vårdandet av patienter med Covid-19 på sjukhus. Databassökningen har skett i både Cinahl och Pubmed. Genom att söka i fler än en databas stärks tillförlitligheten då sannolikheten för att hitta relevanta artiklar ökar (Henricson, 2017). Eftersom sökorden som användes som ämnesord och fritextord speglade nyckelbegreppen i syftet stärker detta tillförlitligheten. En del ord i syftet var svåra att översätta till engelska. Detta kunde medföra att de engelska orden inte representerade begreppen i syftet vilket sänker tillförlitligheten. En ökad sensitivitet och specificitet ökar tillförlitligheten (Henricson, 2017). Eftersom ämnesord och fritextsökning kombinerades ökar specificiteten. Flera av studierna återfanns i båda databaserna vilket ökar sensitiviteten. Kombinationen av relevanta sökord gjorde att artiklar som svarar på syftet kunde hittas och granskas. Ingen manuell sökning är gjord i denna studie vilket enligt Henricson (2017) sänker tillförlitligheten. Antalet valda artiklar anses vara tillräckligt för att svara på studiens syfte. För att stärka studiens tillförlitlighet bör alla artiklar granskas gemensamt av båda författare och därefter tillsammans (Henricson, 2017). Artiklarna har lästs och granskats av båda författare vilket stärker tillförlitligheten. Resultatet beskriver sjuksköterskors upplevelser av att vårda patienter med Covid-19 på sjukhus vilket svarar på studiens syfte och stärker således studiens tillförlitlighet. Författarnas förförståelse är beskriven före påbörjad studie. Förförståelsen behöver tydligt beskrivas av författarna innan

studien påbörjas för att sedan sättas åt sidan under studiens gång vilket stärker tillförlitligheten (Henricson, 2017). Studiens analys har presenterats i fem steg vilket stärker tillförlitligheten. Henricson (2017) beskriver nämligen att en tydlig beskrivning av analys stärker tillförlitligheten. Två personer har undersökt och analyserat resultatet vilket stärker tillförlitligheten. Resultatet har under studiens gång granskats av kurskamrater, handledare och examinator för att se om syftet besvaras. Detta stärker studiens tillförlitlighet (Henricson, 2017).

Pålitlighet

Pålitlighet innefattar i vilken utsträckning en studie och dess innehåll går att lita på. Detta baseras på exempelvis nedskrivna förförståelse och en väl beskriven analysprocess (Shenton, 2004). Studien har lästs och granskats av författarna, studiekamrater, handledare och examinatorer vilket enligt Henricson (2017) stärker pålitligheten. Förförståelsen är beskriven och diskuterad utifrån egna erfarenheter och fördomar för att inte påverka utgången för resultatet. Förförståelsen har således inte involverats i resultatbeskrivningen vilket stärker pålitligheten. Däremot påminner förförståelsen om det slutliga resultatet vilket gör att pålitligheten sänks. Henricson (2017) beskriver att det finns en viss risk att det trots beskriven förförståelse kan påverka både resultat och dataanalys. Ingen av de valda artiklarna som ingår i studien har beskrivit förförståelsen vilket innebär att resultaten i studierna kan ha påverkats av författarnas fördomar och tidigare kunskap om ämnet. Därför sänks denna litteraturstudies pålitlighet. Citat finns vilket stärker studiens pålitlighet. En artikel användes till stora delar i resultatet eftersom den tog upp många delar som var relevanta för syftet. Detta sänker studiens pålitlighet. Sökschemat presenteras (bilaga 1) vilket stärker pålitligheten. Studiens pålitlighet stärks av att artiklarnas författare fört ett etiskt resonemang alternativt blivit granskade av en etisk kommitté.

Överförbarhet

Överförbarhet innebär i vilken utsträckning studiens resultat kan generaliseras till en annan grupp, ett annat sammanhang eller till en större del av befolkningen (Shenton, 2004). Överförbarheten kan bedömas utifrån vilka länder de granskade

artiklarna är genomförda i, då det påverkar möjligheten att överföra resultatet till andra delar av världen (Henricson, 2017). Valda artiklar är genomförda Colombia, Danmark, Grekland, Iran, Kina, Sydkorea, Turkiet och USA. När det gäller Danmark är vården relativt lik den vård vi har i Sverige medan vården i exempelvis Sydkorea och Kina sannolikt skiljer sig mer från svensk hälso- och sjukvård. Således kan det vara svårt att överföra samtliga forskningsresultat i en svensk kontext. Däremot ger det större möjlighet att överföra resultatet i en internationell kontext då de granskade artiklarna har en bred geografisk spridning.

Verifierbarhet

Verifierbarhet innebär ifall studien kan genomföras av andra forskare och samtidigt få ett motsvarande resultat (Shenton, 2004). För att öka studiens verifierbarhet är metoden beskriven så tydligt som möjligt. Analys är genomförd och beskriven utifrån Fribergs (2022) femstegsmodell vilket ger en tydlig struktur. Sökschema till databaserna är bifogat (bilaga 1) vilket är en förutsättning för att sökningarna ska kunna återupprepas. I bilaga 2 redovisas valda artiklar i artikelöversikter vilket gör att verifierbarheten stärks.

Resultatdiskussion

Litteraturstudiens syfte var att beskriva sjuksköterskors upplevelser av att vårda patienter med Covid-19 på sjukhus. De tre fynd resultatdiskussionen utgår ifrån är; *utmattningen och dess effekt, konsekvensen av konstant rädsla och motivationen att fortsätta kämpa*. Fynden diskuteras utifrån Halldórsdóttir (1996) omvårdnadsteori, globala mål samt etiska teorier.

Utmattningen och dess effekt

Sjuksköterskor som vårdar patienter med Covid-19 på sjukhus upplever en ökad belastning och en utmattning i relation till konstant trötthet. Litteraturstudien visar att sjuksköterskorna upplevde en konstant trötthet som grundade sig i en upplevd tidspress. Tidspressen orsakades av skyddsutrustningen och den tid det tog för på- och avklädning. De långa arbetspassen utan paus i kombination med känslan av att vara underbemannad var en bidragande faktor till den upplevda tröttheten. Den

förvärrades av skyddsutrustningen som gav fysiska symtom. Sjuksköterskorna upplevde att tröttheten orsakade en psykisk och emotionell påfrestning och stärkte känslan av att lättare bli utåtagerande och få sämre tålamod. Den arbetsrelaterade tröttheten har enligt Zhan et al. (2020) erkänts vara ett hot mot sjuksköterskors hälsa och patientsäkra arbete. Det har nämligen visat sig att sjuksköterskor riskerar att få utmattningssyndrom om tiden för återhämtning inte finns (Zhan et al., 2020). Enligt Socialstyrelsen (2017) innebär utmattningssyndrom en psykisk eller fysisk utmattning som uppstår efter en lång tid med påslag av stress. Balansen mellan vila och återhämtning har blivit rubbad. Symtomen beskrivs som kognitiva störningar, depression eller ångestsjukdom samt diverse somatiska symtom. Behandlingen och återhämtningen vid utmattningssyndrom kan vara upp till ett år (Socialstyrelsen, 2017). Om tröttheten leder till utmattningssyndrom påverkar det sjuksköterskan men även arbetsteamet som förlorar en medarbetare. Det i längden leder till en ökad arbetsbelastning för de arbetande som är kvar. Omvårdnaden av patienter kan av denna anledning påverkas i negativ riktning. Arbetsrelaterad stress och utmattning kan även ses utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Enligt Regeringskansliet (u.å) är anständiga arbetsvillkor så som arbetstider, längd på arbetspass och möjlighet att kunna ta rast en del av hållbarhetsmålen. Under Covid-19-pandemin var arbetspassen många och rasterna få vilket inte går i linje med de globala målen. Detta visar ytterligare vikten av goda arbetsvillkor för att sträva efter en hållbar, rättvis och bättre arbetsmiljö för sjuksköterskor. Halldórsdóttirs omvårdnadsteori (1996) beskriver att det antingen finns möjligheter eller hinder för att nå den sårbara patienten. För att få kunna ta del av möjligheterna krävs det att sjuksköterskan är 100% närvarande både fysiskt och psykiskt, genuint intresserad och engagerad i patienten. Hinder uppstår när detta inte går att uppnå. Vid dessa situationer upplever patienten ett oengagemang, okänslighet, kallsinne och inhumanitet av sjuksköterskan (Halldórsdóttir, 1996). Den upplevda tidspressen som sjuksköterskor beskrev i denna studie kan ha lett till känslan av oengagemang. Den upplevda tröttheten som uttryckte sig både psykiskt och fysiskt kan ha hindrat sjuksköterskorna till att vara 100% närvarande. Deras emotionella frånvaro kan ha påverkat relationen med patienten i en negativ bemärkelse. Sjuksköterskornas upplevda utåtagerande gentemot kollegor kan ha överförts till patienter vilket kan

ha gett dem intrycket av sjuksköterskorna som okänsliga och likgiltiga. Enligt Martin Bubers etiska teori (1990, refererad i Sandman & Kjellström, 2018) är det inom omvårdnad fördelaktigt att till största del skapa en jag-du-relation som sjuksköterska med patienten. Det innebär att se patienten subjektivt som en person med eget individuellt perspektiv och egen upplevelse, och inte en typisk patient med en viss diagnos. Jag-du-relation förutsätter att sjuksköterskor får öppna upp sig för patienten och har möjlighet att visa medkänsla. Då krävs en vilja, engagemang, kommunikation och personligt närvarande hos sjuksköterskan. Kan detta inte uppfyllas skapas en så kallad jag-det-relation där patienten ses som något objektivt (Buber, 1990, refererad i Sandman & Kjellström, 2018). Sjuksköterskor som vårdat patienter med Covid-19 kan ha haft svårigheter och utmaningar att skapa dessa jag-du-relationer. Dels på grund av skyddsutrustningen som hindrade och försvårade kommunikationen, dels den upplevda tids- och arbetspressen som motarbetade möjligheten till att vara närvarande. Att inte kunna skapa en jag-du-relation med patienterna kan ha bidragit till känslor av otillräcklighet och stress som i sin tur kunnat bidra till ytterligare trötthet och psykisk utmattning.

Konsekvensen av konstant rädsla

Sjuksköterskor upplever en rädsla för vad smittan medför under en ny okänd pandemi. Sjuksköterskorna i studien upplevde en konstant rädsla över att bli smittade med Covid-19 och hade ofta sina anhöriga i åtanke när de utförde omvårdnaden av smittade patienter. Närheten till patienter som var smittade med Covid-19 bidrog till att sjuksköterskorna upplevde en rädsla och stress. Känslorna kan ha gjort att kvalitén på omvårdnaden påverkades. En tidigare studie av Okechukwu et al. (2020) visar hur den påtagliga stressen är en anledning till att sjuksköterskor inte kan leverera samma kvalitet på vården som tidigare. Stressen orsakad av rädslan är en påfrestning för det psykiska måendet. För några sjuksköterskor har den psykiska belastningen blivit så tung att de valt att begå suicid. Okechukwu beskriver om en sjuksköterska i Italien som insjuknat i Covid-19. Hon hade levt med en tung stress av rädsla och panik vilket blev för överväldigande. Dessvärre var hon inte ensam, även en 49-årig sjuksköterska valde att avsluta sitt liv till följd av den psykiska stressen Covid-19 medförde

(Okechukwu et al. 2020). Enligt WHO (2021b) begås många suicid impulsivt där det finns en bristande förmåga att hantera stress. Covid-19 utvecklades snabbt vilket kan ha varit en anledning till att människor inte hann anpassa sig och därmed fått känslor av rädsla och stress. Stödet som möjligtvis varit nödvändigt för att hantera stressen kanske inte har funnits tillgängligt. Konsekvensen av otillgängligheten kan visa sig blivit stor. Ur Halldórsdóttirs (1996) omvårdnadsteori är vägen till en god relation med patienten att sjuksköterskan är engagerad och har mod att vara involverad som professionell i sitt yrke. I en studie av Khodaveisi et al. (2021) har det visat sig att det moraliska modet har en stark koppling till säker omvårdnad. Det dagliga mötet med patienter som är sjuka, döende och friskförklarade kräver ett visst mod för att klara av. Det framkom under Covid-19-pandemin att sjuksköterskor, trots rädsla och påfrestningar när det gäller att ta hand om patienter med Covid-19, visat sig modiga och professionella i att ge säker och högkänslig vård (Khodaveisi et al. 2021). Det kan ha varit modet som gjorde att de flesta sjuksköterskor fortsatte sitt arbete med att vårda patienter med Covid-19. Troligtvis fick de sätta alla sina rädslor åt sidan för att våga gå in i rummet och bekämpa det som skrämde dem. Kanske kände de att det inte fanns något annat val, kanske skedde det per automatik. När en handling utförs utifrån att det är etiskt korrekt kallas det för pliktetik. Pliktetiken beskriver Sandman & Kjellström (2018) som att normer skapas kring hur agerandet bör ske i diverse situationer. Konsekvenserna för handlingen spelar inte stor roll i själva situationen utan det viktigaste är att handlingen är etiskt rätt (Sandman & Kjellström, 2018). Sjuksköterskor med rädsla för kontaminering måste trotsa känslorna och utföra sitt arbete med att vårda patienter med Covid-19. De gör etiskt rätt genom att gå in till patienterna trots stor risk för smitta. Konsekvenserna kan bli att de själva blir sjuka eller råkar smitta någon annan. Alla de gånger sjuksköterskor åsidosatte sin rädsla för att bli smittad kunde de förhoppningsvis ge möjlighet till någon annan att bli frisk.

Motivationen att fortsätta kämpa

Trots ökad arbetsbelastning upplever många sjuksköterskor en positiv känsla när de är behövda och blir därför motiverade. Sjuksköterskorna beskrev känslan av att ha en viktig roll i samhället under Covid-19-pandemin. Sjuksköterskorna upplevde att

de tillsammans med sina kollegor var till stor nytta och gjorde skillnad för samhället. I samhällets ögon var de hjältar. Litteraturstudien visar att samhällets tacksamhet gjorde sjuksköterskorna stolta och motiverade att fortsätta kämpa trots de utmaningar som stod framför dem. Upplevelserna kan ha givit sjuksköterskorna känslan av samhörighet och stolthet över sitt arbete och profession. Ardic et al. (2022) beskriver hur en ökad motivation kan minska upplevelserna av arbetsrelaterad stress. Samtidigt kan en låg motivation leda till upplevelsen av ökad arbetsrelaterad stress och känslan av dålig prestation (Ardic et al. 2022). Detta kan visa på hur betydelsefull sjuksköterskors motivation varit under Covid-19-pandemin. Sjuksköterskor som varit motiverade under Covid-19-pandemin kan möjligtvis ha upplevt mindre arbetsrelaterad stress än de som inte varit motiverade. Dessa kan ha haft bättre förutsättningar att skapa en relation med patienten och därmed ge en bättre omvårdnad. Utifrån Halldórsdóttirs omvårdnadsteori (1996) kan sjuksköterskors motivation, som grundar sig i känslan av att vara behövd, ge god förutsättning för att vara engagerad i patienten och dess vård. Ur ett samhällsperspektiv kan situationen ha bidragit till att samhället uppmärksammat sjuksköterskors arbete och profession. Respekten för sjuksköterskor och deras betydelsefulla arbete kan ha ökat. Enligt WHO (2020) finns det en sjuksköterskebrist i hela världen, trots att antalet sjuksköterskor ökade med 4,7 miljoner mellan åren 2013–2018 (WHO, 2020). Efter Covid-19-pandemin när samhället uppmärksammat sjuksköterskeyrket kan intresset för arbetet eventuellt öka vilket kan leda till en minskad sjuksköterskebrist internationellt i framtiden. Att motverka bristen på sjuksköterskor kan ses ur ett hållbarhetsperspektiv då hållbar utveckling innebär att ta hänsyn till kommande generationers välbefinnande, hälsa och välfärd (Sandman & Kjellström, 2018). Detta innebär att framtida generationer bör få möjligheter till minst lika god vårdstandard som nu och för att nå detta är sjuksköterskor en central del.

Slutsats

Sjuksköterskorna i studien upplevde känslor som rädsla, stress och ovisshet under Covid-19-pandemin. Känslorna har inte bara påverkat vårdens kvalitet utan också sjuksköterskornas fysiska och psykiska mående. Sjuksköterskorna har fått stå i

frontlinjen mot Covid-19 men med hjälp av stöd från samhället har de blivit motiverade att fortsätta kämpa. Covid-19 är nödvändigtvis inte det enda som kommer att orsaka en kris under sjuksköterskors arbetsliv. Därför är studiens resultat tillsammans med ytterligare forskning viktig för att bidra till hur samhället kan förstå och upptäcka sjuksköterskors känslor. Ny forskning kan förslagsvis grundas i hur dessa känslor kan hanteras samt vilket stöd som behövs för hälso- och sjukvårdspersonal.

Referenser

*Använda artiklar i studiens resultat

*Akkus, Y., Karacan, Y., Güney, R., & Kurt, B. (2021). *Experiences of nurses working with COVID-19 patients: A qualitative study*. Wiley. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jocn.15979>

*Bitencourt, J.V.O.V., Doris, J. B., Franzmann, K.L., Miglioranca D.C.M., Maestri, E., & Biffi, P. (2022). *Creating spaces for care for nurses working in the pandemic in light of the nursing process*. <https://doi.org/10.17533/udea.iee.v40n1e07>.

Blomqvist, K., Orrung Wallin, A., & Beck, I. (2016). *HKR:s granskningsmall för KVALITATIVA STUDIER*. Kristianstad: Högskolan Kristianstad.

Breigeiron, K-M., Vaccari, A., & Ribeiro, P-S. (2021). Florence Nightingale: Legacy, Present and Perspectives in COVID-19 pandemic times. *Scielo. Rev. Enferm.* 74 (Suppl 1). 10.1590/0034-7167-2020-1306

Folkhälsomyndigheten. (3 mars 2022c). *När hände vad under pandemin?* <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/folkhalsomyndighetens-arbete-med-covid-19/nar-hande-vad-under-pandemin/>

Folkhälsomyndigheten. (18 februari 2022b). *Om viruset och sjukdomen*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/om-sjukdomen-och-smittspridning/om-viruset-och-sjukdomen/>

Folkhälsomyndigheten. (15 januari 2022a). *Sjukdomsinformation om SARS (svår akut respiratorisk sjukdom)*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/sars-svar-akut-respiratorisk-sjukdom/>

Folkhälsomyndigheten. (31 januari 2022d). *Smittspridning*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittydd-beredskap/utbrott/aktuella-utbrott/covid-19/om-sjukdomen-och-smittspridning/smittspridning/>

Friberg, F. (2012). Att bidra till evidensbaserad omvårdnad med grund i analys av kvalitativ forskning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats*. (2:6 uppl., s.121-132). Studentlitteratur.

Friberg, F. (2022). Att göra en litteraturoversikt av kvantitativ och kvalitativ forskning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats* (4 uppl., s 185-198)

Halldórsdóttir, S. (1996). *Caring and uncaring Encounters in Nursing and Health Care - Developing* (Doktorsavhandling, Linköpings Universitet).

Henricson, M. (2017). Diskussion. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s. 411–420). Lund: Studentlitteratur

*Huang, F., Lin, M., Sun, W., Zhang, L., Lu, H., & Chen, W-T. (2021). *Resilience of frontlines Nurses during the COVID pandemic in China: A qualitative study*. <https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2021.08.002>

*Irandoost, S.F., Lebni, J.Y., Safari, H., Khorami, F., Ahmadi, S., Soofizad, G., & Azar, F.E.F. (2022). *Explaining the challenges and adaptation strategies of nurses in Caring for patients with COVID-19: a qualitative study in Iran*. <https://doi.org/10.1186/s12912-022-00937-8>

*Jun, J., Rosemberg, M-A.S. (2021). *I Am a Nurse, Not a Martyr: Qualitative Investigation of Nurses' Experiences During Onset of the Coronavirus Pandemic*. Sage Journals. <https://doi.org/10.1177/15271544211054435>

Karlsson, E.K. (2017). Informationssökning. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (2 uppl., s.81-97). Studentlitteratur.

Khodaveisi, M., Oshyandi, K., Bashirian, S., Khazaei, S., Gillespie, M., Masoumi, S-Z., & Mohammadi, F. (2021). *Moral courage, moral sensitivity and safe nursing care in nurses caring of patients with COVID-19*. <https://doi.org/10.1002/nop2.903>

Kjellström, S. (2017). Forskningsetik. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (2 uppl., s.375-389).

Studentlitteratur.

*Kovanci, M. S., & Özbas, A.A. (2021). 'Young saplings on fire' newly graduated nurses in the COVID-19 pandemic: A qualitative study. Wiley.

10.1111/jonm.13460

McCance, T., McCormack, B., & Dewing, J. (2011). An exploration of person-centredness in practice. *American nurses association*, 16 (2),

10.3912/OJIN.Vol16No02Man01

Melhus, Å. (2019). *Klinisk mikrobiologi*. (3 uppl.) Studentlitteratur.

Mira, J-J., Blanco, M., Cheikh-Moussa, K., Solas, O., Alonso, A., Gutierrez, R., Gómez, C., & Guilabert, M. (2021). Proposals for person-centred care in the COVID-19 era. Delphi study. *Wiley*, 687-699, 10.1111/hex.13218

Okechukwu, E.C., Tibaldi, L., & La Torre, G. (2020). The impact of COVID-19 pandemic on mental health of Nurses. *Clin Ter. Commentary*.

10.7417/CT.2020.2247

Regeringskansliet. (u.å). *Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling*. Regeringen.se <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/17-globala-mal-for-hallbar-utveckling/>

Sandman, L., & Kjellström, S. (2018). *Etikboken. Etik för vårdande yrken* (2 uppl.). Studentlitteratur.

Schug, C., Geiser, F., Hiebel, N., Beschoner, P., Jerg-Bretzke, L., Albus, C., Weidner, K., Morawa, E., & Erim, Y. (2022). Sick Leave and Intention to Quit the Job among Nursing Staff in German Hospitals during the COVID-19 Pandemic. *MDPI*, 1–15, 10.3390/ijerph19041947

Segesten, K. (2022). Att välja ämnen och modell för sitt examensarbete. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats* (4 uppl., s. 139–144) Studentlitteratur.

Shenton, A. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22(2), 63-75

*Shin, S., & Yoo, H.J. (2022). *Frontline nurses' caring experiences in COVID-19 units: A qualitative study*. Wiley. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jonm.13607>

Socialstyrelsen. (30 januari 2017). *Utmattningssyndrom*. <https://roi.socialstyrelsen.se/fmb/utmattningssyndrom/546>

Socialstyrelsen. (2020a). *Frågor och svar om hygienrutiner, arbetskläder och föreskrifterna om basal hygien* [Broschyr]. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/fragor-och-svar-hygienrutiner.pdf>

Socialstyrelsen. (2020b). *Till dig som arbetar inom vård och omsorg - covid 19* [Broschyr]. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/kompletteringsutbildning-var-d-omsorg-covid19.pdf>

Socialstyrelsen. (5 april 2022). *Statistik om Covid-19*. <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistik-om-covid-19/>

Sorell, T., Gilroy, N., Hackett, K., Li, C., Nahidi, S., Shaban Z, R., Sotomayor-Castillo, C., VN O'sullivan, M., & White, E. (2020). SARS-CoV-2-infektion and COVID-19: The lived experience and perceptions of patients in isolation and care in an Australian healthcare setting. *American journal of Infection Control*. 48(12), 1445- 1450. <https://doi-org.lib.costello.pub.hb.se/10.1016/j.ajic.2020.08.032>

*Stavropoulou, A., Rovithis, M., Sigala, E., Moudatsou, M., Fasoi, G., Papageorgiou, D., & Koukouli, S. (2022). *Exploring Nurses' Working Experiences during the First Wave of COVID-19 Outbreak*. *Healthcare* 2022. 10,1406. <https://doi.org/10.3390/healthcare10081406>

Svensk sjuksköterskeförening. (2014). *Omvårdnad och god vård* [Broschyr].

<https://www.swenurse.se/publikationer/omvardnad-och-god-varld>

Svensk sjuksköterskeförening. (2017). *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska* [Broschyr].

<https://swenurse.se/publikationer/kompetensbeskrivning-for-legitimerad-sjukskoterska>

*Thryosee, L., Dyrehave, C., Christensen, H. M., Jensen, N. B., & Nielsen, D.S. (2021). *Hospital nurses' experiences of and perspectives on the impact COVID-19 had on their professional and everyday life—A qualitative interview study.*

<https://doi.org/10.1002/nop2.1053>

Willman, A., & Andersson, Å. (2021). *Sjuksköterska: Ett jobb för livet* (Uppl. 1:1). Studentlitteratur.

World Health Organization. (6 april 2020). *State of the world's nursing 2020: investing in education, jobs and leadership.*

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240003279>

World Health Organization. (14 juni 2021a). *Coronavirus disease (COVID-19).*

https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

World Health Organization. (17 juni 2021b). *Suicide.* <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/suicide>

World Health Organization. (6 april 2022). *WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard.* <https://covid19.who.int>

*Zamanzadeh, V., Valizadeh, L., Khajehgoodari, M., & Bagheriyeh, F. (2021). *Nurses' experiences during the COVID-19 pandemic in Iran: a qualitative study.*

National Library of Medicine. <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00722-z>

Zhan, Y-X., Zhao, S-Y., Yuan, J., Liu, H., Liu, Y-F., Gui, L-L., Zheng, H., Zhou, Y-M., Qui, L-H., Chen, J-H., Yu, J-H., & Li, S-Y. (2020). Prevalence and Influencing Factors on Fatigue of First-line Nurses Combating with COVID-19 in

China: A Descriptive Cross-Sectional Study. *Current Medical Science*. 40(4): 625-635. <https://doi.org/10.1007/s12290-020-2226-9>

Östlundh, L. (2017). Informationssökning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (3 uppl., s. 59-82).

Studentlitteratur.

Bilaga 1. Sökschema

Databas: Cinahl Complete			
Datum: 12/10-2022			
Syfte: Att beskriva sjuksköterskors upplevelser av att vårda patienter med Covid-19 på sjukhus.			
Sökning nr och namn	Sökord	Antal träffar	Valda artiklar
1 Sjuksköterskor	Nurse* [fritext] OR "Registered nurse*" [fritext]	588 557	
2 Upplevelse	Attitude* [fritext] OR Experience* [fritext] OR Perception [fritext] OR "Qualitative stud*" [fritext]	980 735	
3 Vårda	"Caring" [MH] OR "Take care of" [fritext] OR "Look after" [fritext] OR Treat* [fritext] OR Nurs* [fritext] OR	2 424 153	
4 Covid-19	"Covid-19" [MH] OR "SARS-CoV-2" [MH] OR "Covid 19" [fritext] OR Pandemic* [fritext] OR "Corona virus" [fritext] OR SARS-CoV-2 [fritext] OR "Corona virus disease" [fritext]	101 838	
5 Sjukhus	Hospital* [fritext]	652 688	
6	S1 AND S2 AND S3 AND S4 AND S5	1034	
Begränsningar	S6+ Engelskspråkig+ Peer-reviewed+ Forskningsartikel+ Publicerade: 20191201-20220931	257	10

Databas: Pubmed			
Datum: 17/10-2022			
Syfte: Att beskriva sjuksköterskors upplevelser av att vårda patienter med Covid-19 på sjukhus.			
Sökning nr och namn	Sökord	Antal träffar	Valda artiklar
1 Sjuksköterskor	Nurses [MeSH] OR Nurse [Title/abstract] OR Nurse's [Title/abstract] OR Nurses' [Title/abstract] OR Registered Nurse [Title/abstract] OR Registered Nurses [Title/abstract]	340 923	
2 Upplevelse	Qualitative research [Mesh] OR Experience [Title/abstract] OR Experiences [Title/abstract] OR Attitude [Title/abstract] OR Attitudes [Title/abstract] OR Qualitative study [Title/abstract] OR Qualitative studies [Title/abstract] OR Qualitative interview [Title/abstract] OR Qualitative interviews [Title/abstract]	1 053 431	
3 Vårda	Care [Title/abstract] OR Caring [Title/abstract] OR Take care[Title/abstract] OR Takes care [Title/abstract] OR Taking care [Title/abstract]	1 762 445	
4 Covid-19	Covid-19 [Mesh] OR SARS-CoV-2 [MeSH] OR Corona virus[Title/abstract] OR Corona virus disease [Title/abstract] OR Corona virus disease 19 [Title/abstract]	197 038	
5 Sjukhus	Hospitals [Mesh] OR Hospital [Title/abstract]	1 338 675	
6	S1 AND S2 AND S3 AND S4 AND S5	284	
Begränsningar	S6+ Engelskspråkig+ Publicerade: 20190101-20221017	280	9*

* Samtliga artiklar är dubletter.

Bilaga 2. Artikelöversikter

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Akkus, Y., Karacan, Y., Güney, R., & Kurt, B. Experiences of nurses working with COVID-19 patients: A qualitative study Turkiet, 2022	Syftet var att identifiera upplevelser och utmaningar för sjuksköterskor som arbetat med COVID-19 i Turkiet under pandemin.	Nätverksurval med 19 Deltagare. 64.7% var kvinnor. Arbetserfarenhet 2-22 år. 17,6 % arbetade med vuxna & barn, resterande enbart med vuxna Arbetade på olika avdelningar med Covid-19 hantering. Inklusionskriterier: arbeta med Covid 19-patienter, ej ha kommunikationssvårigheter samt att samtycka till studien. Semistrukturerade intervjuer.	2 pilotstudier gjorda. Intervjuer gjordes online via Whatsapp med en medeltid på 31.9 minuter. Informerat samtycke inhämtades. Intervjuerna spelades in och transkriberades av två av forskarna. Etiskt godkännande finns. Studien analyserades med Braun och Clarkes (2004) analysmetod. Studiens resultat analyserades av en extern forskare. Förförståelse ej beskriven.	Resultatet presenterades i tre tema som psykosocial anpassning, svårigheter i vårdandet och upplevd förändrad arbetsmiljö. Citat finns.	Tillförlitlighet stärks av: Varierat urval. Resultat som svarar på syftet. Citat. 2 Pilotstudier. Sänks av: korta intervjuer. Verifierbarhet stärks av: Beskrivning av intervjuer. Pålitlighet stärks av: Beskriven analys. Sänks av: Förförståelse ej presenterad. Analys gjord av endast en forskare. Överförbarhet stärks av: Beskriven kontext och urval. Hög abstraktionsnivå.
Bitencourt, J.V.O.V., Dors, J.B., Franzmann, K. L., Migliorança, D.C.M., Maestri, E., & Biffi, P. Creating spaces for care for nurses working in the pandemic in light of the nursing process. Colombia, 2022	Syftet var att föra en dialog om sjuksköterskors upplevelser om hur de hanterade COVID-19 samt hur det påverkade arbetet och det personliga livet.	Nätverksurval, 10 sjuksköterskor arbetande på sjukhus. Inklusionskriterier var sjuksköterskor som arbetat på sjukhus i minst ett år. Alla deltagare var kvinnor mellan 29 och 42 år (medel 35 år). Deltagarna hade mellan 1 till 17 års erfarenhet av att jobba på sjukhus. 3 deltagare arbetade på COVID-19 intensivvårdsavdelning. 3 jobbade privat och 7 icke privat. Strukturerade intervjuer.	Intervjuerna skedde online i maj 2021. Informerat samtycke inhämtades. Etiskt godkännande finns. Oklart om kvalitativ innehållsanalys finns. Materialet analyserades av forskarna tillsammans med deltagarna genom kodning. Förförståelse presenteras ej. Pilotstudie presenteras ej	Resultatet presenteras i tema: Utmaningarna att arbeta som sjuksköterska i en pandemi och lärandet och utvecklingen med pandemin. Citat finns.	Tillförlitlighet stärks av: Citat som visar djup. Varierat urval. Resultat som svarar på syftet. Beskriven analys. Sänks av: Pilotstudie saknas. Verifierbarhet stärks av: Beskrivning av intervju och frågor beskrivs. Pålitlighet sänks av: Ingen förförståelse beskriven. Överförbarhet stärks av: Välbeskriven kontext

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Huang, F., Lin, M., Sun, W., Zhang, L., Lu, H., & Chen, W.T. Resilience of frontline nurses during the COVID pandemic in China: A qualitative study. Kina, 2021.	Syftet med studien var att beskriva hur sjuksköterskor som vårdade patienter med covid-19 upplevde och hanterade utmaningarna.	Ändamålsenligt urval. 23 gav medgivande. Ej Covid- 19-sjuka och jobbat med Covid-19-patienter. 11 med certifierad examen, 11 med kandidatexamen, 1 masterexamen. Medelåldern var 30 år. Medelsnittet de jobbat var 9 år. Kvalitativa djupintervjuer.	Skriftligt informerat samtycke. En forskare utifrån utförde intervjuerna via telefon från april till maj 2020. Intervjulängd 40-60 minuter, 8 frågor . Intervjun spelades in och transkriberades. pilotstudie genomförd. Induktiv kvalitativ innehållsanalys användes Analysen: kodning av några från studieteamet.	Resultatet presenterades som sjuksköterskors negativa känslor under de första dagarna Sjuksköterskors positiva mentala status efter 1 till 2 veckor. Känslan av professionell prestation Social support. Självreglering Citat finns.	Tillförlitlighet <i>stärks av:</i> Resultatet svarar på syftet. Pilotstudie finns. Långa intervjuer. Citat finns. <i>Sänks av:</i> Ej varierat urval Verifierbarhet <i>stärks av:</i> Intervju och Analysbeskrivning finns. Pålitlighet <i>stärks av:</i> Flera genomförde analysen <i>Sänks av:</i> Förförståelse ej beskriven. Överförbarhet <i>Stärks av:</i> Abstraktionsnivån gör att upplevelserna uppfattas. <i>Sänks av:</i> Svag kontextbeskrivning
Irandoost, S.F., Yoosefi Lebni, J., Safari, H., Khorami, F., Ahmadi, S., Soofizad, G., Farbod Ebadi Fard, A. Explaining the challenges and adaptation strategies of nurses in caring for patients with COVID-19: a qualitative study in Iran Iran, 2022	Syftet var att förklara utmaningarna och anpassnings- strategierna för sjuksköterskor i omvårdnaden av patienter med Covid-19	Snöbollsurval 30 sjuksköterskor som jobbat under Covid-19 pandemin på olika sjukhus i Iran, de arbetade på covid-19-avdelning, hade en kandidat- eller magisterexamen, var vid god fysisk hälsa. 18 kvinnor, 12 män. <25->40 år. <5->10 års jobberfarenhet. Semi- strukturerade intervjuer	2 författare genomförde intervjuerna. Både personligen och via telefon. Muntlig information gavs. Skriftligt samtyckte. 9 vägledande frågor med följdfrågor. Genomsnittlig intervjulängd: 50 min. Svaren antecknades av forskarna. Resultatet analyserades av de två första forskarna med hjälp av Graneheim- och Lundmanmetoden	Oro att bli utesluten av anhöriga. Psykologiska problem kopplade till stressen. Rädsla att bli smittbärare. Upplevda begränsningar för religiösa, andliga aktiviteter. Bättre kontakt med kollegor, lättare att hjälpas åt. Deras känsla av egenvärde och ansvar stärktes pga beröm. Citat finns	Tillförlitlighet: <i>Stärks av:</i> Resultatet svarar på syftet. Finns urval av datamaterial. Intervjufrågorna konsulterades av experter. Citat finns. Analysen är beskriven. <i>Sänks av:</i> ingen pilotstudie. Relativt kort intervju. Verifierbarhet: <i>Stärks av:</i> intervjubeskrivning finns och studien är väl beskriven. Pålitlighet: <i>Stärks av:</i> Resultat jämförs. Fler än en genomförde analysen. <i>Sänks av:</i> ingen tydlig förförståelse beskriven Överförbarhet: <i>Stärks av:</i> kontextbeskrivningar finns och upplevelserna fångas upp.

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Jun, J., & S. Rosemberg, M-A. I Am a Nurse, Not a Martyr: Qualitative Investigation of Nurses' Experiences During Onset of the Coronavirus Pandemic USA, 2021	Syftet var att djupgående undersöka sjuksköterskors upplevelser av att arbeta på sjukhus under Covid-19- pandemin.	Ändamålsenligt och nätverksurval. Semistrukturerade intervjuer. 22 sjuksköterskor arbetande i USA, med arbetserfarenhet mellan 1 till 10 år. 18 kvinnor. 40,9% på intensivvårdsavdelning, resterande på medicin/kirurgi avdelning, akutmottagning, onkologiavdelning, intermediärvårdsavdelning och operationsenhet. Inklusionskriterier: legitimerad sjuksköterska arbetande med Covid-19-patienter, prata engelska, vara minst 18 år och lämna muntligt samtycke	Intervjuer via telefon av en forskare i april och maj 2020. Intervjutid 45-90 minuter~65 min. Intervjuerna spelades in och forskarna antecknade. Transkribering gjordes utifrån Graneheim och Lundman- metoden. Tematisk analys gjordes av forskarna med Braun och Clarkes ramverk. Oklart om pilotintervju gjordes.	Resultatet presenteras i tre tema:, rädsla, kollektiv psykisk påfrestning samt ett nytt okänt område. Citat finns.	Tillförlitlighet stärks av: Citat. Resultat och tema svarar på syfte. Varierat urval. Långa intervjuer. Sänks av: Pilotstudie saknas. Verifierbarhet stärks av: Beskrivning av analys finns. Sänks av: Intervjufrågor är ej presenterade. Pålitlighet stärks av: Mer än en person i analysen. Sänks av: Förförståelse ej presenterad. Överförbarhet stärks av: Kontextbeskrivning underlättar för att läsaren ska kunna bedöma resultatets överförbarhet. Hög abstraktionsnivå.
Kovanci, S.S., & Özbas, A.A. 'Young saplings on fire' newly graduated nurses in the COVID-19 pandemic: A qualitative study Turkiet, 2021	Syftet var att undersöka upplevelsorna hos ny- examinerade sjuksköterskor under pandemin.	Nätverksurval. Semistrukturerade intervjuer. 14 nyexaminerade sjuksköterskor, 13 kvinnor. 22-28 år, arbetserfarenhet 3- 9 månader. Jobbade på olika Covid-19 avdelningar. Inklusionskriterier var att deltagarna skulle ha börjat arbeta efter starten av Covid-19, inte ha tidigare erfarenhet som sjuksköterska, examinerats inom de senaste två åren samt samtycka till deltagande i studien.	Intervjuerna spelades in och hade en medeltid på 40 minuter. Intervjuerna bestod av 8 förbestämda frågor med uppföljande frågor. Intervjuerna genomfördes mellan 1 januari och 1 februari 2021 online. I analysen användes Braun och Clarkes analysmetod och genomfördes av båda forskarna. Skriftlig information och informerat samtycke inhämtades. Pilotstudie gjord. Godkänd av etisk kommitté. Förförståelse ej presenterad.	Inställning mot pandemin, inställning till nya arbetet, självvärdering hos sjuksköterskor, inställning till sjuksköterske- professionen Citat finns.	Tillförlitlighet stärks av: Varierat urval, tema och resultat som svarar på syfte, citat. Pilotstudie finns. Verifierbarhet stärks av: Beskrivning av intervju och analys. Pålitlighet stärks av: Mer än en person i analys. Sänks av: Förförståelse ej beskriven. Överförbarhet stärks av: Kontext beskriven.

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmet od	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Shin, S., & Yoo, H.J. Frontline nurses' caring experiences in COVID- 19 units: A qualitative study. Sydkorea, 2022	Syftet var att utforska sjuksköterskor s vård- och kommunikatio ns-upplevelser på covid-19- enheter.	15 kvinnliga sjuksköterskor med åldern 25-42 år med arbetslivserfarenhet på genomsnitt 7,7 år. 3 av dem hade forskarutbildning. Inklusionskriterier: Arbeta vid covid-19- enheter, med direkt erfarenhet av sängvård som involverar covid- 19-patienter och informerat samtycke.	Två forskare utförde intervjuerna. 16 frågor. Semistrukturerad intervju. Resultatet spelades in och transkriberades. Intervjulängden 52-93 min. Pilotstudie utförd. Studien är etiskt godkänd av Institutional Review Board vid Dankook University. Analys utförd enligt Hsieh och Shannon (2005). Skriftligt informeratsamtycke är lämnat. Ej tydlig förförståelse.	Resultatet presenteras utifrån två tema; Förhöjd medkänsla samt fördjupad professionalis m vid omvårdnaden av patienter vid covid 19. Citat finns.	Tillförlitlighet: <i>Stärks av:</i> Pilotstudie utförd, temat svarar på syftet, lång intervjulängd. Godkänd av universitet. Citat finns. <i>Sänks av:</i> Ej varierat urval. Verifierbarhet: <i>Stärks av:</i> Beskrivning av intervjuerna finns. Analysbeskrivning finns. Studien och frågor beskrivs. Pålitlighet: <i>Stärks av:</i> Mer än en person i analysen <i>Sänks av:</i> Ingen presenterad förförståelse. Överförbarhet: <i>Stärks av:</i> Hög abstraktionsnivå som fångar upplevelsorna. Kontextbeskrivning finns vilket gör det möjligt för läsaren att bedöma om materialet är överförbart.
Stavropoulou, A., Rovithis, M., Sigala, E., Moudatsou, M., Fasoi, G., Papageorgiou, D., & Koukoulis, D. Exploring Nurses' Working Experiences during the First Wave of COVID-19 Outbreak Grekland, 2022	Syftet var att undersöka hur grekiska sjukhus- sjuksköterskor som arbetar på icke-COVID- enheter upplevde virusutbrottet under pandemins första våg.	Målinriktat urval med 10 deltagande kvinnliga sjuksköterskor. Ålder 30-47 år. Arbetsfarenheten varierade mellan 7-25 år där alla hade kandidatexamen i omvårdnad. Semistrukturerade intervjuer utfördes.	Semistrukturerade frågor ställdes, av en från författarteamet. Intervjulängd 20-30 min, spelades in och transkriberades. Deltagarna fullt informerade. Kvalitativ innehållsanalys. Finns etiskt godkännande. Oklart om pilotstudie utfördes. Dataanalys Braun och Clarke- ramverket, av en i författarteamet. Resultatet kontrollerades av deltagarna. Resultatanalys utförd av utomstående analytiker. Oklar förförståelse. Studie utförd enligt Helsingforsdeklarationen- godkänd av sjukhusets vetenskapliga råd.	Resultatet presenteras som en känslomässig börda där rädsla och osäkerhet för kontaminering , plötsliga förändringar Citat finns.	Tillförlitlighet: <i>Stärks av:</i> Resultatet svarar på syftet. Citat finns. Godkänd av ett vetenskapligt råd. <i>Sänks av:</i> Urvalet är inte varierat, saknar pilotstudie, kort intervjutid. Verifierbarhet: <i>Stärks av:</i> Intervjubeskrivning finns Studien beskrivs. Frågor beskrivs. Analysbeskrivning finns Pålitlighet: <i>Stärks av:</i> Resultat är kontrollerat av deltagare. <i>Sänks av:</i> Ingen förförståelse, endast en person analyserade resultatet. Överförbarhet: <i>Stärks av:</i> Nivån på abstraktionen gör att deltagarnas upplevelser fångas. <i>Sänks av:</i> Ej djupgående kontextbeskrivning

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlingsmetod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Thrysoee, L., Dyrehave, C., Christensen, H. M., B. Jensen, N., & S. Nielsen, D. Hospital nurses' experiences of and perspective on the impact COVID-19 had on their professional and everyday life - A qualitative interview study Danmark, 2021	Syftet var att undersöka hur sjuksköterskor på sjukhus upplevde arbetssituationen under Covid-19-pandemin och hur det påverkade deras professionella och vardagliga liv.	Ändamålsurval. 19 sjuksköterskor, 26-52 år. 18 kvinnor. Arbetserfarenhet 6 månader-20 år. Inklusionskriterier var att arbeta med Covid-19-sjuka Covid-19-specialiserad avdelning. Arbetade vanligen inom medicin eller kirurgi men hade pga pandemin bytt avdelning.	Semistrukturerade intervjuer. 13 individuella och två i grupp med 3 i varje genomfördes april-augusti 2021. Intervjulängd 5- 80 minuter, genomfördes av fyra forskare. Intervjuerna spelades in och transkriberades. Analys av samtliga forskare. Tematisk analys gjordes utifrån kritisk psykologi. Etiskt godkännande finns. Verbal och skriftlig information. Skriftligt samtycke inhämtades. Oklart om pilotstudie finns.	Presenteras i 5 tema: Covid-19s betydelse för sjuksköterskornas självkänsla. En ny utvecklad solidaritet. Professionella reflektioner - att ta hand om patienter. Vikten av erkännande och förnedring. Covid-19s konsekvenser för sjuksköterskors beteende i vardagen Citat finns.	Tillförlitlighet stärks av: Citat som visar djup. Resultat som svarar på syftet. Etiskt godkänd. Sänks av: Ej varierat urval. Pilotstudie saknas. Verifierbarhet stärks av: Analys och intervjuer beskrivs. Pålitlighet stärks av: Flera personer i analysprocessen. Sänks av: Förförståelse är inte presenterad. Överförbarhet stärks av: Hög abstraktionsnivå som fångar deltagarnas upplevelser. Sänks av: Ej djupgående kontextbeskrivning.
Zamanzadeh, V., Valizadeh, L., Khajehgoodari, M., & Bagherihey, F. Nurses' experiences during the COVID-19 pandemic in Iran: a qualitative study Iran, 2021	Syftet var att identifiera sjuksköterskors upplevelse av att vårda patienter med Covid-19.	Ändamålsenligt urval. Semistrukturerade intervjuer. 20 sjuksköterskor i åldrarna 25-49 med arbetserfarenhet mellan 2 till 26 år. 55% var kvinnor. 55% arbetade på intensivvårdsavdelning, resterande på medicinavdelning, akutmottagning hjärtintensivvårdsavdelning. Inklusionskriterier: arbetat i minst ett år varav minimum de senaste 2 veckorna arbetat med Covid-19-patienter samt givit samtycke till att delta i studien.	Etiskt godkännande finns. Intervjuguide finns. Intervjuerna varade mellan 45-60 minuter med en median tid på 52 minuter. Analys gjord med hjälp av Zhangs och Wildemouthis modell. Analys gjordes av två externa forskare med erfarenhet av kvalitativa studier. Kodning användes.	Resultatet presenteras i två kategorier; Förvirring och oklarheter i vårdplanering och betsbelastning. Citat finns.	Tillförlitlighet stärks av: Långa intervjuer. Resultatet svarar på studiens syfte. Citat finns. Sänks av: Pilotstudie saknas. Verifierbarhet stärks av: Beskrivning av intervjuer, frågor & analys finns. Pålitlighet stärks av: Beskriven analys. Analys gjord av mer än en forskare. Sänks av: Saknad av presenterad förförståelse. Överförbarhet stärks av: Välbeskriven kontext.

